

Vlaams
Parlement

vergadering **C249**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 31 mei 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de stopzetting van televisiezendingen door de VRT via de ether (DVB-T) – 2025 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het stopzetten van uitzendingen door de VRT via DVB-T (digitale ether) – 2031 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de beslissing van de VRT om haar netten niet langer aan te bieden via de digitale ether – 2038 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het compleet ontbreken van Nederlandstalige muziek op Franstalige radiozenders – 2012 (2017-2018)	15
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de SABAM Jazz Awards 2018 – 2022 (2017-2018)	16
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het eengemaakt bibliotheeksysteem – 2028 (2017-2018)	19
VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het bevorderen van cultuurparticipatie via een abonnementsformule – 2040 (2017-2018)	24

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de stopzetting van televisiezingen door de VRT via de ether (DVB-T)
– 2025 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het stopzetten van uitzendingen door de VRT via DVB-T (digitale ether)
– 2031 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de beslissing van de VRT om haar netten niet langer aan te bieden via de digitale ether
– 2038 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Miranda Van Eetvelde

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Op 1 december dit jaar stopt de VRT met de DVB-T en het aanbieden van uitzendingen over die 'terresteriële digitale video broadcast'. Zo lezen we in de krant en in de persmededeling van de VRT. "Het mediagebruik is volop aan het evolueren: mensen willen niet alleen lineair kijken maar willen ook kijken waar en wanneer ze willen. Ons online aanbod VRT NU beantwoordt aan deze behoefte, DVB-T niet. (...) Verdergaan met de DVB-T technologie zou een grote, niet te verantwoorden investering vergen. Het bereik van DVB-T is in Vlaanderen zeer laag. Nauwelijks 1 procent van de Vlamingen (minder dan 45.000 personen) maakt hiervan gebruik; een deel van hen heeft ook toegang tot andere manieren van televisie kijken. (...) VRT NU is gratis, gebruiksvriendelijk en een goed jaar na de lancering met 1.125.000 geregistreerde gebruikers goed ingeburgerd bij de Vlaming."

Gaat het om de kosten? Dat lijkt wel zo: "De middelen die door het stopzetten van DVB-T vrij komen, zal de VRT efficiënt en toekomstgericht aanwenden. (...) Door de hoge kost van meer dan één miljoen euro en het zeer lage aantal gebruikers, is deze investering niet te verantwoorden. De middelen die VRT hiermee uitspaart kunnen gebruikt worden in het opbouwen en verbeteren van steeds populairder aanbod zoals VRT NU."

Het komt eigenlijk wel over als een verrassing. Ik heb gezocht naar verbanden met decretale bepalingen of bepalingen in de beheersovereenkomst. In de beheersovereenkomst staat bij de strategische doelstellingen het volgende. Punt 1: voor iedereen relevant; de VRT is de publieke omroep van alle Vlamingen. Punt 2.1: de VRT bereikt met haar informatieaanbod alle doelgroepen, inclusief kinderen en jongeren, op alle relevante platformen. Het informatie- en duidingsaanbod van de VRT is toegankelijk en gratis beschikbaar voor de eindgebruiker. Punt 5.1: de VRT maakt gebruik van platformen van derden en eigen platformen. Het publieke aanbod staat minstens via één open platform ter beschikking van mediagebruikers.

DVB-T wordt in deze overeenkomst niet letterlijk vernoemd, maar de verwijzing naar alle Vlamingen en platformen, geeft toch de indruk dat alle beschikbare technologieën moeten worden ingezet. DVB-T wordt beschouwd als laagdrempelig, democratisch, eenvoudig, gratis, goed voor binnenschippers, studenten, afgelegen woningen, sportkantines, kampeerterreinen enzovoort. Maar moet je een technologie blijven aanbieden als er slechts 1 procent van de kijkers via DVB-T zou kijken, zoals de VRT zelf aangeeft? En is er een evenwaardig alternatief voor de huidige gebruikers? DVB-T is eenvoudig en goedkoop, omdat het ingebouwd zit, die decoders of 'omzetters' zitten in alle smart tv's. Ook voor oudere tv's zijn antennes en decoders goedkoop beschikbaar. Het is een breed broadcast medium.

De VRT heeft tijdens de bestaansperiode van de DVB-T weinig actie ondernomen om dat kenbaar te maken aan het brede publiek. De VRT heeft eigenlijk gedaan wat Telenet heeft gedaan met zijn Digitenne: het gelanceerd en vervolgens weinig bekendgemaakt en na zekere tijd afgesloten.

Mij lijkt deze beslissing – mij lijkt, ik leg daar even de nadruk op – een relatie te leggen met de rechtszaak die de VRT heeft aangespannen tegen TV Vlaanderen. Ik citeer een persbericht van twee weken daarvoor. “Antenne TV” – dat is zoals het product van TV Vlaanderen in de markt wordt gezet – “mag in zijn reclame niet vermelden dat de VRT-kanalen gratis via digitale ethertelevisie te bekijken zijn, vindt de VRT. De omroep spant een kort geding in.”

Dat kopten de kranten een goede maand geleden. “De VRT is niet te spreken over de manier waarop TV Vlaanderen in zijn communicatie over het betalende aanbod openlijk verkondigt dat de VRT-zenders gratis te ontvangen zijn via de ether.”

DVB-T-kijkers zouden kunnen overstappen naar TV Vlaanderen als zij de VRT in hun pakket opnemen, als Antenne TV TV Vlaanderen opneemt. Daarvoor moet TV Vlaanderen een overeenkomst kunnen afsluiten met de VRT. Het is duidelijk dat op de achtergrond een ruzie om centen speelt. Hoewel Antenne TV de zenders van de VRT tot 1 december minstens niet distribueert – dat doet de VRT voorlopig nog zelf via Norkring – wil de openbare omroep toch vergoed worden voor het feit dat de abonnees van Antenne TV de VRT-signalen kunnen bekijken. De openbare omroep staat daarbij onder druk van de kabeldistributeurs en van Proximus, die wel betalen – en goed betalen – om de VRT-kanalen aan hun eigen abonnees te laten zien. Zo lees ik in Trends. Ik probeer dingen aan elkaar te verbinden, maar ben daar niet honderd procent zeker van.

De kijker kan inderdaad aan de slag met VRT NU. Maar daarvoor moet hij toch een internetabonnement hebben. Dat kost natuurlijk niet niks, en internet is ook niet overal beschikbaar. Daarenboven bevat VRT NU niet alle programma's die via de ether worden uitgezonden. Er zijn filters op. In de meeste buurlanden en regio's zijn minstens de openbare omroepzenders gratis te bekijken via DVB-T. Vlaanderen zal de enige regio zijn waar op een gewoon tv-scherm de eigen openbare omroep enkel via betalende formules – met vaak ongewenste zenders, dat las ik in de vele mails die ik kreeg – te bekijken valt. Is dat principieel wel oké in een democratie? Een wellicht onbedoeld gevolg is dat de beslissing om de VRT al dan niet uit te zenden, in handen komt te liggen van Telenet en Proximus, want de VRT heeft geen eigen distributiekanaal meer. Overigens, u zou kunnen zeggen: VRT NU. Maar dat gaat via internet in dezelfde handen van Telenet en Proximus.

Is de stopzetting van de uitzendingen van DVB-T al dan niet een aantasting van het principe dat de VRT free-to-air blijft, anders geformuleerd, een open platform is waarvan het aanbod toegankelijk is voor de mediagebruiker zonder dat een directe betaling voor dat aanbod wordt gevraagd?

Voor de stopzetting wordt een financieel argument aangehaald: meer dan 1 miljoen euro. Is dat de investering voor de upgrade naar DVB-T2? Zijn er nog andere kosten? Het aangehaalde cijfer komt neer op zowat 20 euro per jaar per regelmatige gebruiker als we uitgaan van die 45.000 kijkers zoals de VRT via een gezinsenquête steekproefgewijs te weten kwam.

Hoe betrouwbaar is de telling van het aantal gebruikers? Er is een telefonische bevraging uitgevoerd door Ipsos bij 3000 Vlaamse gezinnen. Die zal wel juist zijn, maar er zijn veel andere gebruikers dan gezinnen, en niet alleen thuis.

Het kijkerscomfort is uiteraard ook belangrijk. Daarom de vraag of VRT NU kan worden bekeken op een smarttelevisie, 'lean back'. Of kan dat enkel op een computer of tablet?

Wellicht bestaat er een grote groep kijkers die enkel behoefte hebben aan de VRT-uitzendingen. Ook dat lees ik in de mails die ik krijg. Is VRT NU vandaag reeds een waardig alternatief? En wat als er geen internetaansluiting in de buurt is? Bijvoorbeeld op campings kan je niet overal en onbeperkt wifi bekijken.

In welke mate speelt de rechtszaak met Antenne TV mee? Wil de VRT dat TV Vlaanderen een vergoeding betaalt voor het uitzenden van de zenders van de VRT? Is dat een mogelijkheid? Zijn er reeds gesprekken opgestart?

DVB-T wordt niet enkel voor televisie gebruikt, ook voor radio. Daar zegt het persbericht niks over. Waar moeten de luisteraars terecht? Bij DAB+, dat voor de luisteraar ook een investering vergt?

Wat zal er gebeuren met de bandbreedte die nu voor DVB-T wordt gebruikt? Het gaat om het huidige kanaal 10, dat aan Norkring is toegekend voor de transmissie van televisieprogramma's via DVB-T. Kan dat worden omgevormd tot frequentieblokken voor de transmissie van DAB+?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Vanaf 1 december 2018 zal het niet meer mogelijk zijn om de uitzendingen van de VRT via de digitale ether, het zogenaamde 'Digital Video Broadcasting - Terrestrial' (DVB-T), te ontvangen. Eind november loopt het contract af tussen de VRT en Norkring.

Sinds 2008 biedt de VRT haar uitzendingen in digitale kwaliteit aan via DVB-T. Op vandaag zijn er nog zo'n 45.000 kijkers in Vlaanderen die gebruikmaken van dat aanbod. De kostprijs van DVB-T voor de VRT bedraagt jaarlijks 1 miljoen euro. Die 1 miljoen euro wil de VRT vanaf 1 december dit jaar volop inzetten om VRT NU, het online platform van de openbare omroep, verder uit te bouwen en te verbeteren. VRT NU heeft meer mogelijkheden dan DVB-T, want je kunt programma's uitzgesteld bekijken en doorspoelen of terugspoelen. Maar het zal voor die 45.000 kijkers niet echt meer gratis zijn, aangezien je een internetabonnement nodig hebt.

Tussen 2012 en 2014 was er het initiatief van Telenet, Digitenne, om digitale tv aan te bieden via DVB-T, maar weinig kijkers maakten er gebruik van en het werd dan ook geschrapt. TV Vlaanderen biedt wel nog DVB-T aan, maar daar zitten de kanalen van de openbare omroep niet in.

Minister, wat is uw reactie op de beslissing van de VRT om vanaf 1 december geen DVB-T meer aan te bieden?

Hoe zal de VRT die 45.000 kijkers bereiken en informeren over de beslissing?

Welke initiatieven zal de VRT nemen om het online videoplatform VRT NU extra te promoten als alternatief voor DVB-T?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Dit zal wel een belangrijke vraag zijn, aangezien we ze met zijn drieën willen stellen. Ik ga niet alles herhalen, maar ik wil terugkeren naar het bericht dat Bob Vermeir, de communicatiemanager van de VRT, liet optekenen over de hoge kost: "Door de hoge kost van meer dan één miljoen euro en het zeer lage aantal gebruikers, is deze investering niet te verantwoorden. De middelen die VRT hiermee uitspaart kunnen gebruikt worden in het opbouwen en verbeteren van steeds populairder aanbod zoals VRT NU." Het klopt dat het mediagebruik volop aan het evolueren is en dat we van de openbare omroep een toekomstgerichte blik en investeringen in nieuwe technologieën verwachten. Ze doen dat ook, dat werd vorige vrijdag nog gedemonstreerd tijdens ons bezoek aan de VRT Sandbox.

Echter, de hamvraag is welk profiel die 45.000 gebruikers van DVB-T hebben. Mogelijk wordt hiermee voornamelijk een doelpubliek bereikt voor wie de omschakeling naar online of digitale televisie niet evident is: een ouder publiek voor wie het gebruiksgemak van DVB-T een belangrijke factor is of kijkers/luisteraars die voor uitzendingen via de digitale ether kiezen vanwege de lage kostprijs. In de andere gevallen heb je namelijk ofwel een kabelabonnement nodig ofwel een internetabonnement, wat in ons land absoluut niet goedkoop is.

In onze ijver om mee te zijn met de laatste innovaties, mogen we niet voorbijgaan aan burgers voor wie deze technologische omschakeling te hoogdrempelig is – hoogbejaarde kijkers zullen niet overschakelen naar VRT NU, maar gewoon zonder televisie vallen – of te duur.

Minister, de VRT verwacht van DVB-T-gebruikers dat zij op zoek gaan naar alternatieven. Welke alternatieven heeft de openbare omroep zelf onderzocht om DVB-T alsnog in de ether te houden? Is de omschakeling naar DVB-T2, en de daaraan gerelateerde investering, strikt noodzakelijk? Wat omvat deze investering concreet?

De studie van de VRT stelt dat slechts 1 procent van de Vlamingen gebruikmaakt van DVB-T. Dit staat in contrast met de meest recente cijfers van de Digimeter, waar voor 2017 gewag gemaakt wordt van 3,2 procent. Kunt u de studie van de VRT verder toelichten, met naast aandacht voor de belangrijkste resultaten ook een samenvatting van de methodologie? Kan er binnen de algemene cijfers van 45.000 gebruikers gedifferentieerd worden naar specifiek doelpubliek? Hoe kan de discrepantie tussen de twee studies verklaard worden?

Onderschrijft u de beslissing van de VRT om de uitzendingen via de digitale ether stop te zetten? Zo ja, hoe valt dit te rijmen met de premisse dat de VRT voor iedereen toegankelijk moet zijn?

Op welke manier kunnen alsnog de doelgroepen bereikt worden die nu uit de boot dreigen te vallen, met name burgers voor wie het niet mogelijk is om de omschakeling te maken naar VRT NU, hetzij omdat ze niet over de nodige technologische vaardigheden of financiële middelen beschikken om dit te doen?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Collega's, u stelde een reeks pertinente vragen, mijn antwoord zal dus ook vrij lang zijn. Ik zal de zaak zo aanschouwelijk als mogelijk proberen voor te stellen. Ik zal beginnen met wat DVB-T precies is en daarna kom ik tot uw precieze vragen.

Televisie-uitzendingen kunnen op verschillende manieren bij de kijkers komen. Dat kan via kabel, internet of satelliet, maar ook via digitale signalen van zendmasten. Dat wordt dan digitale ethertelevisie ofwel DVB-T genoemd. Het DVB-T-signaal kan ontvangen worden met een decoder die al of niet is ingebouwd in een televisietoestel. De VRT heeft inderdaad beslist om vanaf 1 december 2018 niet meer uit te zenden via DVB-T. De openbare omroep is niet verplicht om dit soort uitzendingen te verzorgen en kan deze beslissing volledig autonoom en op eigen verantwoordelijkheid nemen.

Ik ga nu eerst dieper in op deze autonome beslissing van de VRT. Ik zal ze juridisch staven, maar ik heb geen appreciatiebevoegdheid, want er zijn een aantal zaken die de VRT zelf moet, mag en kan doen. Dat is altijd de bedoeling van het Mediadecreet en van de beheersovereenkomst geweest, die de toepasselijke bepalingen op de distributieactiviteiten van de omroepdiensten van de VRT zijn.

Het Mediadecreet stelt in artikel 6: "Als openbare omroeporganisatie heeft de VRT de opdracht een zo groot mogelijk aantal mediagebruikers te bereiken met een diversiteit aan hoogkwalitatieve programma's die de belangstelling van de

mediagebruikers wekken en eraan voldoen. (...) De VRT volgt de technologische ontwikkelingen op de voet zodat hij zijn programma's, als dat nodig en wenselijk is, ook via nieuwe mediatoepassingen aan zijn kijkers en luisteraars kan aanbieden." Daar is een bepaalde marge in. De beheersovereenkomst kan daar verduidelijkingen aan toevoegen, maar dat is niet gebeurd.

De beheersovereenkomst 2017 bevat onder strategische doelstelling 5.1 over de toekomst en digitaal aanbod een item, getiteld "maximale deelbaarheid en aanbod op verschillende platformen" dat stelt: "De VRT maakt gebruik van platformen van derden en eigen platformen. Het publieke aanbod staat minstens via één open platform ter beschikking van mediagebruikers." Met betrekking tot distributie van het publieke aanbod over platformen van derden geldt: "De VRT sluit geen exclusieve overeenkomsten. De VRT wordt marktconform vergoed indien derden voordeel halen met het aanbod van de VRT."

De belangen van de mediagebruiker en het realiseren van de publieke opdracht staan voorop. De VRT kiest autonoom de platformen van derden voor de distributie van haar aanbod, al dan niet geaggregeerd in afzonderlijke digitale producten, en dit op basis van relevantie voor de mediagebruiker, potentieel bereik, economische en technische haalbaarheid en rechten. Onder het luik "nieuwe diensten" in hoofdstuk 5 van de beheersovereenkomst wordt gesteld: "Volgende diensten worden niet beschouwd als een nieuwe dienst of activiteit en behoeven derhalve geen voorafgaande toestemming van de Vlaamse Regering en advies van de Vlaamse Regulator voor de Media: (...) iedere wijze van technische distributie van VRT aanbod."

Geen enkele bepaling van bovenvermeld regelgevend kader houdt de verplichting in van de VRT om het televisie- en radio-omroepaanbod nog verder te gaan verdelen via DVB-T. Het stopzetten van het DVB-T-aanbod behoort als dusdanig tot de autonome bevoegdheid van de raad van bestuur en de gedelegeerd bestuurder van VRT en is evenmin een nieuwe dienst of wijziging aan een dienst – waarvoor toestemming aan de Vlaamse Regering gevraagd zou moeten worden –, gelet op de bepaling uit de beheersovereenkomst die dit uitsluit.

Dan kom ik tot de vragen en alles wat met free-to-air te maken heeft en de toegankelijkheid in de brede zin van het woord.

Zoals daarnet gesteld, legt de beheersovereenkomst de verplichting op dat de VRT het publieke aanbod minstens via één open platform ter beschikking stelt van mediagebruikers. Open platform betekent dat het aanbod toegankelijk is voor de mediagebruiker zonder dat aan die mediagebruiker een directe betaling voor dat aanbod wordt gevraagd. Het online videoplatform VRT NU beantwoordt hieraan. Om VRT NU te kunnen gebruiken is een internetaansluiting nodig, maar er wordt geen directe betaling vereist.

Uit diverse onderzoeken blijkt dat de huidige DVB-T-gebruiker doorgaans al goed is uitgerust met internet en de noodzakelijke toestellen zoals smartphone, tablet of pc.

Daarnaast is het ook zo dat kijken via DVB-T ook een investering vereist, namelijk het aanschaffen van een decoder of een tv-toestel met ingebouwde decoder. Het is belangrijk om stil te staan bij de terminologie open platform, free-to-air en de mogelijke verwarring die kan ontstaan in relatie tot het woordgebruik 'gratis'. Wanneer in een vorige fase de VRT de ontvangst via gewone etherantenne heeft afgeschaft, was dat ook geen inbreuk op het free-to-air-principe.

Met de beslissing wil de VRT de Vlaming met haar aanbod bereiken via de kanalen waarvan die vandaag en in de toekomst gebruik maakt. Uit onderzoek blijkt dat DVB-T vandaag relatief weinig gebruikers heeft in Vlaanderen. VRT telt 1 procent van de Vlaamse gezinnen dat voornamelijk via DVB-T naar televisie kijkt. Het gaat over minder dan 45.000 Vlamingen die gebruik maken van DVB-T om televisie te kijken.

Deze overeenkomst inzake DVB-T kost de VRT jaarlijks meer dan 1 miljoen euro. Het gaat over een recurrente kostprijs voor de VRT voor de exploitatie van het DVB-T-netwerk als geheel. Een technologie-upgrade naar bijvoorbeeld DVB-T2 vergt bovenop dit bedrag een extra investering voor onder andere glasvezelverbindingen, videoapparatuur, bewaking enzovoort.

De gebruikers wegwijs maken naar DVB-T2 zou dus extra investeringen eisen. Tegelijk zou het overschakelen naar DVB-T2 ook leiden tot een verdere vermindering van het bereik via DVB-T. Dat bleek alvast uit het recente Duitse voorbeeld. Duitsland schakelde in 2017 over naar de DVB-T2-norm. De bereikcijfers tonen aan dat slechts 65 procent van de toenmalige 2,2 miljoen DVB-T-huishoudens is overgestapt naar het nieuwe DVB-T2-platform. De veronderstelling dat wij hier plots een eiland zijn, schijnt maar gedeeltelijk of zelfs niet te kloppen. Een cijfer dat de VRT ook weer zag komen in het onderzoek van Ipsos: 50 procent van de huidige DVB-T-gebruikers gaf aan waarschijnlijk geen nieuwe DVB-T-antenne meer te kopen wanneer de huidige moet worden vervangen. Ik kom zo meteen terug op het onderzoek.

Bijgevolg heeft de VRT geoordeeld dat verdere investeringen in DVB-T of DVB-T2 vanwege het lage bereik niet te verantwoorden zijn. Deze technologie biedt ook niet de functionaliteiten die een modernemediagebruiker verwacht. De VRT heeft met VRT NU een gebruiksvriendelijk en toegankelijk online videoplatform, een platform dat kijkcomfort biedt. Met VRT NU kijk je waar en wanneer je wilt. Online kijken neemt jaar na jaar ook toe. Een jaar na de lancering heeft het meer dan 1.125.000 geregistreerde gebruikers.

De openbare omroep wil VRT NU verder uitbouwen en verbeteren. Dat de VRT hierin investeert om zo veel mogelijk Vlamingen te blijven bereiken, is dan ook niet onlogisch.

De vraag of er alternatieven zijn, heb ik al gedeeltelijk beantwoord.

De VRT heeft de mogelijkheden onderzocht om de recurrente kost van DVB-T te reduceren. Daaruit bleek echter dat de kwaliteit van de ontvangst en de dienstverlening daar gevoelig onder zou lijden. Om dit effect enigszins te compenseren zou de VRT een upgrade naar DVB-T2 kunnen overwegen, maar dat zou op zijn beurt extra kosten meebrengen en misschien maar een beperkte migratie van de gebruiker.

Zelfs indien er niet zou worden overgeschakeld naar DVB-T2, blijft het een belangrijke kostenplaats voor een beperkt bereik. Tegelijk blijft het ook een technologie die niet kan inspelen op de moderne mediabehoefte.

De studie van de VRT stelt dat slechts 1 procent van de Vlamingen gebruikmaakt van DVB-T. De Digimeter gaat tot 3,2 procent. Ik probeer daar enige duidelijkheid in te brengen.

De VRT beschikte voor het Ipsos-onderzoek over verschillende externe onderzoeksresultaten over het gebruik en/of bezit van DVB-T. Verschillende recente CIM-onderzoeken waaronder het officiële kijkonderzoek, Other Screen Monitor uit 2016 en Establishment Survey uit 2017 geven penetratiecijfers aan van 0,5 procent tot 1,2 procent. Een onderzoek van IHS Market wijst op een cijfer van maximum 1,1 procent. En het laatste Digimeter-onderzoek geeft een duidelijk hoger cijfer van 3,2 procent, al is de trend wel dalend. We zitten dus in een vork van 0,5 procent tot 3,2 procent, maar de meeste metingen zitten rond 1 procent.

Al deze onderzoeken zijn surveyonderzoeken op basis van steekproeven van uiteenlopende omvang, met vragen die niet exact op dezelfde manier zijn geformuleerd, en die soms zijn uitgevoerd via andere bevragsingswijzen: online, face-to-face, telefonisch, een mix enzovoort wat de verschillen in penetratie kan verklaren. Al deze studies wijzen echter in dezelfde richting, namelijk dat het bereik via DVB-T niet erg groot is.

Om over eigen betrouwbare en onafhankelijke cijfers te kunnen beschikken enerzijds en om meer achtergrondinformatie over de DVB-T-gebruikers te krijgen anderzijds, heeft de VRT in 2018 een onderzoek na marktbevraging laten uitvoeren door Ipsos. Dit onderzoek bevestigt wel degelijk de lage penetratiecijfers voor DVB-T.

De telling is een extrapolatie van het gevonden percentage DVB-T-gebruikers in het Ipsos-onderzoek rekening houdend met de gezinssamenstelling en de gezinsomvang. In het onderzoek werd ook gevraagd naar het gebruik van DVB-T in tweede verblijven. 5 procent van de bevroegde gezinnen gaf aan over een tweede verblijf te beschikken. Slechts één respondent op de totale bevroegde steekproef gaf aan via DVB-T naar televisie te kijken in het tweede verblijf.

Het kijkerscomfort is uiteraard ook belangrijk. VRT NU kan op een televisietoestel met HDMI bekeken worden op verschillende manieren, onder meer door een laptop via een HDMI-kabel aan te sluiten aan het televisietoestel, wat natuurlijk iets minder praktisch is. Daarnaast is het mogelijk om programma's te casten naar je tv-toestel via de site vrtnu.be. Casting komt erop neer dat men via de wifiverbinding de mogelijkheid heeft om de beelden af te spelen op een televisietoestel. Dit kan via de Chrome Browser en een Chromecaststick, of via iOS en een Apple TV Airplay. Vandaag is er nog geen app. Deze is gepland in de zomer en zal de Chromecast/AirPlay-functionaliteit bevatten.

Uit diverse onderzoeken blijkt dat de huidige DVB-T-gebruiker doorgaans al goed is uitgerust met internet en de noodzakelijke toestellen zoals smartphone, tablet of pc. VRT NU is dan ook zeker een waardig alternatief en het aanbod is bovendien breder. Het biedt meer gebruikscomfort en het werkt op meer toestellen.

Het bereik via DVB-T is bijzonder laag. De penetratie van andere vormen van digitale televisie zoals de kabel, IPTV en satelliet, is in Vlaanderen echter zeer groot. Wat het profiel van de DVB-T-gebruiker betreft, wijzen verschillende onderzoeken waaronder het Ipsos-onderzoek, in de richting van een eerder jongere en hoger opgeleide groep, bovendien een groep met wat mediabezit en mediagebruik betreft een eerder geavanceerd profiel met quasi allemaal toegang tot internet. Ook blijkt de DVB-T-gebruiker doorgaans beter uitgerust te zijn dan de rest van de bevolking wat media-infrastructuur betreft zoals computer, laptop, smartphone, spelconsole.

Een andere, misschien niet onverwachte, vaststelling is dat de DVB-T-gebruikers doorgaans minder zware tv-kijkers zijn dan de rest van de populatie. De VRT zal tijdens het uitdoofscenario begeleidende stappen zetten voor deze beperkte groep die momenteel niet over internet beschikt en niet kan of wil overschakelen naar internet of naar kabel, IPTV of satelliet.

De beslissing van de VRT tot stopzetting van DVB-T staat los van de lopende rechtszaak met Antenne TV. De VRT doet voor de transmissie via DVB-T een beroep op de diensten van Norkring België. De overeenkomst van de VRT met Norkring België loopt in 2019 ten einde. De VRT moest dan ook beslissen of zij al dan niet opnieuw wilde investeren in DVB-T.

Een alternatief voor die DVB-T-ontvangst biedt TV Vlaanderen aan. Ik heb van TV Vlaanderen en van de VRT begrepen dat ze bereid zijn het gesprek hierover aan te gaan en te bekijken of en onder welke voorwaarden de VRT-zenders aan dat aanbod van TV Vlaanderen kunnen worden toegevoegd. De VRT werd daarover intussen ook benaderd door TV Vlaanderen.

De radioservices op het DVB-T-platform worden slechts als secundaire dienst aangeboden. Na de afschakeling kunnen de luisteraars terecht bij de andere etherplatformen, DAB+ en FM, of op de streamingplatformen zoals Radioplus en TuneIn. De DAB+ en FM-netwerken beschikken over een betere binnenhuisdekking in vergelijking met DVB-T.

Wat er zal gebeuren met de bandbreedte die dan vrijkomt, moet nog worden bekeken. De vrijgekomen ruimte is alleszins niet bruikbaar voor DAB+, want de gebruikte kanalen 22 en 25 bevinden zich in een ander deel van het frequentiespectrum dan band III waarin DAB+ mogelijk is. Kanaal 10 is een DVB-T-frequentieblok in licentie bij Norkring tot 2024. Dat is momenteel in gebruik.

De VRT heeft over de beslissing om DVB-T stop te zetten op 1 december 2018 en op 17 mei 2018 gecommuniceerd via een persbericht, via de eigen website en via sociale media. Ook een aantal andere media hebben daarover bericht. Wat de alternatieven betreft, verwijzen de VRT-merken regelmatig naar het aanbod op VRT NU. Dat zal blijven gebeuren. De VRT heeft ook regelmatig campagnes ter promotie van het aanbod van VRT NU. De VRT gaat momenteel na hoe zij nog verder zal communiceren met de DVB-T-gebruikers. Zo wordt bijvoorbeeld onderzocht of er voor de DVB-T-gebruikers in de aanloop van de afschakeling een tekst kan verschijnen met een boodschap over de afschakeling, een soort ban- nertekst, ticker genaamd.

Ik rond nog even af. Ik zal natuurlijk niet ontkennen dat het nooit leuk is voor gebruikers van een bepaalde service wanneer die wordt stopgezet. We hebben dat verhaal ook gehad met Teletekst. Maar toch wil ik nog even op de belangrijkste klemtonen terugkomen.

Het is wel degelijk een autonome beslissing van de openbare omroep die zij mag en kan nemen. In die zin ben ik zo hoffelijk om u alle achtergrondinformatie te geven. Het Cultuурpact geeft ook aan dat alle hier vertegenwoordigde strekkingen ook in de raad van bestuur van de VRT zitten. Het is ook een collectieve beslissing van die raad van bestuur die ons allemaal zeer bekend is.

Ik wil ook nog eens benadrukken dat 'free to air' niet gratis is ten aanzien van vroegere kabelabonnementen en, vandaag, onlineabonnementen. Dat zijn twee zaken die los van elkaar moeten worden gezien. Dat is ook zo in andere landen.

Onder het mom dat het gras altijd groener is aan de overkant, wordt wel eens gezegd dat dit een 'stand alone'-beslissing zou zijn. Uit het Duitse voorbeeld kunnen we toch ook een aantal conclusies trekken, namelijk dat DVB-T, wat men daar ook mag van denken – ik sta daar technologieneutraal tegenover – niet de technologie van de toekomst is.

Verder meen ik dat de cijfers van VRT NU zo goed mogen worden genoemd dat we toch wel kunnen zien dat daar de toekomst zit. Tot mijn verbazing is de gemiddelde DVB-T-gebruiker iemand die qua nieuwe technologie al zeer goed mee is en eigenlijk al half of geheel op VRT NU zit.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, uw antwoord is inderdaad zeer duidelijk en volledig, toch wat mijn vragen betreft.

Als het aantal gebruikers zo laag zou zijn dat het een onverantwoorde maatschappelijke kost zou zijn, dan kan ik zonder enige scrupules ook zeggen dat we die DVB-T evengoed kunnen afsluiten. Het is immers niet de moeite om dat te onderhouden. Maar aan de andere kant vraag ik me af of er toch niet één manier moet zijn om naar de openbare omroep te kijken zonder een beroep te doen op de technologie van derde distributeurs en op de kosten die deze distributeurs aanrekenen. Dat is een principiële kwestie waar ik vragen blijf bij hebben en waar ik, indien het supermarginaal zou zijn, wil in meegaan. Maar ik twijfel daar heel hard aan.

Ik twijfel ook heel hard aan de cijfers en de manier waarop die cijfers kunnen worden geïnterpreteerd. Er is een heel kleine groep die wordt bereikt maar daarbinnen

kunnen wel belangrijke doelgroepen voorkomen die bij een afschakeling hard worden getroffen. En daar moeten we ook even stil bij staan.

Wat mij in positieve zin verbaast, is dat DVB-T-gebruikers blijkbaar technologisch zeer goed uitgerust zijn en heel vaak een krachtig internet hebben. Om een of andere reden blijven zij kijken via DVB-T, misschien omdat ze VRT NU onvoldoende kennen of omdat het gebruiksgemak van VRT NU gekoppeld aan een televisietoestel vandaag veel te complex is. U zegt dat er een app komt, een Chromecast-app, maar vandaag is het zo dat je daarvoor een Chromecaststick moet kopen en toch wel wat thuis moet zijn in de technologie om dat te kunnen doen. Ik vind eigenlijk dat minstens die technologie uitgerold moet zijn om VRT NU op het televisietoestel te kunnen bekijken voor we DVB-T afschakelen. Nu schakelen we af en hebben we eigenlijk geen alternatief.

Ik twijfel dus over het principe of het eigenlijk wel kan dat je elders moet betalen om gratis naar de VRT te kijken. Is dat eigenlijk wel oké? En moeten we dat ondanks alles niet openhouden? Wat moeten we doen met een aantal doelgroepen voor wie het gebruiksgemak en de technologie zeker een drempel vormen en zullen blijven vormen? Ik vind dat we daar voldoende alternatieven moeten hebben.

Tot slot blijf ik op mijn honger wat die cijfers betreft. Ik bedoel niet dat u niet goed hebt geantwoord. Maar wie zijn die 45.000 mensen? En in welke condities kijken zij? De cijfers lijken me iets te weinig verfijnd om te kunnen inschatten hoe essentieel het zou zijn indien we het zouden kunnen afschakelen. Op termijn zullen we het zeker afschakelen, maar nu lijkt dat me nog ietwat voorbarig. Ik begrijp dat het contract met Norkring afloopt en dat dat de reden is waarom het nu zo snel gaat, maar het zou ook nog met een jaar kunnen worden verlengd, minstens om intussen de alternatieven te kunnen promoten. Een afschakeling op 1 december is wel heel snel. Het is nu eind mei, dus 6 maanden voordien wordt het meegedeeld.

Het is niet omdat in Duitsland slechts 65 procent van de mensen overschakelt van DVB-T1 naar DVB-T2 dat er in Duitsland niet elf openbare omroepen op DVB-T-kanalen zitten. Er wordt in het buitenland heel veel gekeken via DVB-T, wij zijn beter bekabeld dan die landen en dat is wellicht een van de redenen. Maar de afhankelijkheid van die derden is iets wat mij toch blijft storen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, uw antwoord was zeer volledig. Wat de reactie van de heer Caron betreft, kunnen we blijven discussiëren. We zullen dat elke keer moeten doen wanneer er nieuwe stappen worden gezet in de technologie, stappen waar ook de openbare omroep mee wordt geconfronteerd. Dat worden dan doorgaans redelijk uitzichtloze discussies. We moeten akte nemen van de beslissing van de VRT. In de gegeven omstandigheden kunnen wij alleen vragen dat zij die overgang zo soepel mogelijk laten verlopen en zo veel mogelijk informeren.

Ik denk dat dat door het tijdig aan te kondigen al voor een deel zo is. Zoals de minister zei, dit is een beslissing van de VRT. We hebben dat ook in de beheersovereenkomst niet verboden. Daar moeten we akte van nemen.

Katia Segers (sp.a): Dank u voor uw uiterst uitgebreid antwoord, minister. U zegt dat het een autonome bevoegdheid is, er is geen beleidsappreciatie van mij nodig. Ik waardeer dat u toch zo uitgebreid hebt geantwoord.

Maar ik sluit een beetje aan bij de heer Caron. Ik blijf vooral zitten met de verplichting die de VRT heeft om minstens op één open platform aanwezig te zijn. Dat is met de afschakeling van de DVB-T niet meer het geval. Ten eerste, ofwel moet men dan VRT kijken via kabel of via internet. Die zijn allebei betalend. Onze internetabonnementen behoren bij de duurste van Europa. Als je alles wilt streamen en

bekijken via VRT NU via internet kom je er niet met een goedkoop beperkt internetabonnement, dan ben je bijna verplicht om de dure abonnementen van 50 euro te nemen, en dat ligt voor veel mensen niet in hun mogelijkheden.

Ten tweede, VRT NU is vandaag nog niet alles. Er is geen terugspoelmogelijkheid. Het is nog geen volwaardig aanbod, nog niet. Zolang dat het niet is, beantwoordt dat volgens mij niet aan de bepaling dat er minstens één open platform moet zijn. Bovendien kun je internet ook aansluiten op je tv-toestel, u hebt zelf uitgelegd hoe je dit moet doen. Dat is bijzonder, bijzonder complex. Het argument dat er voor DVB-T NU een decoder nodig is, wel die is standaard ingebouwd in de tv-toestellen, dus dat argument doet er niet toe. Dat klopt gewoon niet.

De afschakeling van DVB-T en alles op internet zetten, kost ook geld aan de VRT. Er zijn streamingkosten, de servercapaciteit kost geld, de bandbreedte en de stroom kosten geld. Dat zal op een zeker moment moeten worden berekend. Natuurlijk is de toekomst digitaal, maar ik denk dat het voor heel veel mensen vandaag een kwalijke zaak is.

Over wie gaat dat dan precies? Uw antwoord heeft mij niet kunnen overtuigen. Eén, dat het wel degelijk over 45.000 mensen gaat, die discrepantie zit daar tussen de meting van de Digimeter en de studies van de VRT. U zegt ook dat de gemiddelde gebruikers mediarijker zijn dan de doorsnee televisiekijker. Hoe groot is precies die groep die niet mediarijk is, maar juist media-armer en minder financiële middelen heeft en zich geen duur internetabonnement kan permitteren en nog een kabelabonnement heeft?

Het was wel goed om te horen dat de VRT wel bereid is om te gaan praten met TV Vlaanderen en te kijken of ze daar elkaar kunnen vinden. Ik wil zeker niet het verwijt van 'conservatief' krijgen. Ik vind dat de VRT absoluut de toekomstgerichte digitale kaart moet trekken, maar voor mij is dit niet het goede moment voor deze beslissing. Het aantal mails dat we krijgen, getuigt daarvan. Ook op Facebook bent u daar verschillende keren over aangesproken. Het leeft bij veel mensen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Dit is een zeer interessante vraag. We hebben allemaal redelijk wat tegenstrijdige reacties gehoord op dit hele verhaal vorige week.

Technici zeggen ons dat het toch allemaal een beetje verouderd is en dat we een zeer bekabeld land zijn, dat dat hier nooit echt is doorgebroken en dus eigenlijk minder nodig is. Van de gebruikers krijgen we natuurlijk totaal andere reacties. We hebben allemaal mails gekregen. We moeten toch vaststellen, zoals de heer Caron ook heeft gezegd, dat dat in het buitenland wel zeer veel wordt gebruikt, maar misschien net omdat er daar minder kabel is. Het is mij niet helemaal duidelijk. In Nederland, Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Luxemburg, Verenigd Koninkrijk, Tsjechië en Polen wordt dat overal nog gebruikt. Hier zal dat – voor de VRT tenminste – dan niet meer het geval zijn.

Ik heb nog twee vragen. Wanneer zou die noodzakelijke app voor VRT NU er komen voor de smartphone en niet alleen voor een televisiescherm? Deze app bestaat nog niet, die zou er nu wel mogen komen. Als de VRT die beslissing neemt, moeten ze daar dan ook maar extra op inzetten.

Wat me nog bekommert, is het volgende. Het is al dikwijls aangekondigd dat Telenet ooit wel eens naar een analoge switch off zou kunnen gaan. Bij ons weten zijn er nog ongeveer een half miljoen analoge kijkers met een kabel van Telenet of Proximus. Het zou minder kunnen zijn, ik heb geen juiste cijfers. Het gaat dus over nog veel meer mensen die niet digitaal kijken. Als ooit beslist wordt door de distributeurs om dat af te schaffen, zitten we echt met een groot probleem. Hoe kijkt u daar tegenaan, minister?

Het zal zich misschien niet morgen voordoen, maar sinds enkele jaren lezen we dit regelmatig in de krant: nu gaan ze het aankondigen. Ze doen het dan wel niet, maar van het ogenblik dat dat gebeurd is, zitten we met een nog groter probleem voor een hele groep mensen.

Minister Sven Gatz: Ik wil nog even herhalen dat het altijd zeer ongemakkelijk en onaangenaam is voor een groep gebruikers van welke technologische functionaliteit of dienstverlening dan ook als die stopt. Ik heb begrip voor het ongenoegen van deze groep gebruikers. Aan de andere kant is het noch aan de VRT noch aan mij noch aan u allen gegeven om bepaalde technologische evoluties zomaar naast zich neer te leggen.

Daarnaast, in de vrijheid van beleidsvoering van de openbare omroep, is het natuurlijk zo dat men dat vrijgekomen, want dat is het dan wel, bedrag van ruim 1 miljoen euro uiteraard anders kan aanwenden. Men kan dat doen in technologische investeringen voor VRT NU, maar dat kan men ook doen, ik ken daarover de beslissingen van de openbare omroep nog niet, in content of inhoudelijke programma's. Er komen middelen vrij om andere dingen mee te doen, laten we dat niet vergeten.

Ik wil zeker aan de VRT vragen om u het volledige Ipsos-onderzoek gewoon over te maken. Ik heb daar geen enkel probleem mee. Ik verzet me wel een beetje tegen de teneur van sommigen dat daarin bepaalde dingen zouden kunnen staan die niet volledig zijn meegedeeld. Ik heb u open en bloot gegeven wat de VRT mij gezegd heeft. Ik denk dat die cijfers vrij duidelijk zijn, onder meer over het profiel van de gemiddelde DVB-T-gebruiker, we zijn er allemaal door verrast, misschien was het niet wat we verwachtten, maar dat is dan maar zo.

Ik heb u gezegd dat we in een vork zitten van 0,5 tot 3,2 procent. De meeste onderzoeken draaien toch altijd rond 1 procent. Ik kan die cijfers ook niet rekken, ze zijn wat ze zijn. Maar goed, ik zal aan de openbare omroep vragen om dat te geven.

Waar ik het moeilijk mee heb, is het betoog van de oppositie over de principiële kwestie. We zitten hier nu vier jaar samen, en ik heb nog geen enkele keer iemand een kik horen geven over het feit dat er op dit ogenblik een kabel- of een online-abonnement moet worden betaald in bepaalde gevallen, om de VRT op een open platform te bekijken. Nu plots wordt dat ontdekt. Dat kan, maar wat heeft u dan tegengehouden om in de voorbije vier jaar een decretaal amendement voor te leggen? Dan zouden we daar tenminste op een andere manier een debat over hebben. Nu vind ik het erg ad hoc. Het maakt het voor mij niet geloofwaardig, het spijt me.

Idem dito inzake de beheersovereenkomst waarin inderdaad voor deze functionaliteit de autonomie voor de VRT totaal is. Ik heb daar toen niemand over gehoord. Het spijt me, men mag altijd kritiek geven ten aanzien van onrechtstreeks mijzelf als minister van Media en rechtstreeks ten aanzien van de VRT. Het komt toch een beetje laat allemaal. Ik wil u hoeden voor bepaalde stappen om aan een deel van kijkend Vlaanderen voor te wenden dat bepaalde dingen weer gratis zouden worden. U mag het altijd zeggen, maar dan moet u ook de eerlijkheid hebben om te zeggen wie de rekening dan gaat betalen.

Ik denk dat ik u een zeer coherent antwoord heb gegeven, dat de VRT dat ook gegeven heeft. Ik ben het ermee eens dat we de VRT verder moeten vragen om die dienstverlening voor die afkoppeling goed en zo zacht mogelijk te laten verlopen. Maar ik zou u aanraden, wanneer u een principiële debat wilt voeren, doe dat dan ten gronde en niet ten aanzien van de toch wel late ontdekking van een heel perifere technologie voor al bij al, jammer genoeg voor hen, een beperkte groep van kijkers.

Mevrouw Brouwers, ik zal u uiteraard meer info proberen te geven over het operationeel worden van de app. Het spreekt voor zich dat wanneer de app in de zomer – de zomer is nog niet begonnen, en is zeker nog niet ten einde – klaar is,

dat dat ook zal gebeuren voor draagbare toestellen. Tegenwoordig worden er toch geen app's meer gelanceerd die niet voor smartphones worden gebruikt. Dat zou een zeer vreemde technologische beslissing zijn. Maar ik zal proberen om u daar nog wat meer details over te geven.

Nogmaals, ik betreur de afkoppeling ten aanzien van de individuele gebruiker, maar de VRT heeft gedaan wat ze mocht doen. De VRT is niet over één nacht ijs gegaan en biedt een meer dan waardig alternatief.

Bart Caron (Groen): Minister, ik wil u twee dingen zeggen over uw reactie. Ten eerste, ik zal u in alle eerlijkheid antwoorden, ik ben verrast, dat staat ook in mijn tekst. Als ik ooit had geweten dat de VRT zou overwegen om DVB-T af te sluiten, dan had ik dat decreet geschreven of afgedwongen. *(Opmerkingen van minister Sven Gatz)*

Ik wil het bekennen.

In het verleden, toen we de analoge antenne hebben dichtgedraaid, was er een DVB-T digitaal alternatief. Als we morgen de FM gaan dichtdraaien, is er een DAB+ alternatief. Nu gaan we DVB-T dichtdraaien en we hebben geen gelijkaardig, financieel even toegankelijk alternatief. Dat is het verschil. Ik ben verrast, ik wist het niet en dat staat ook in geen enkele beleidstekst. Ik heb me heel goed voorbereid op deze vraag. Ik wil nog toegeven dat ik misschien niet slim genoeg ben om dat door te hebben, maar ik ben gewoon verrast. Dus is mijn reactie niets anders dan – in eer en geweten en oprecht – wat ze is.

Ik zou het fijn vinden mocht u die cijfers – niet dat ik de VRT niet vertrouw in die cijfers – doorspelen. Ik wil wel eens zien welke doelgroepen dat zijn, of die mensen andere technologieën gebruiken. Wat met zwakkere doelgroepen zoals bejaarden?

Nog een opmerking, ik wens en hoop, net zoals u trouwens, dat de VRT de individuele gebruiker goed begeleidt in de omschakeling en dat de alternatieven even gemakkelijk toegankelijk en bruikbaar zijn, zoals die app's en die Chromecaststick, zodat de omschakeling vlot verloopt voor mensen die dat niet kennen en minder sterk zijn in technologie.

Katia Segers (sp.a): Minister, u probeert er een heel ideologische draai aan te geven. Sorry, maar de VRT moet er zijn op minstens één open platform. De afschakeling van DVB-T betekent gewoon dat dit er niet meer is. U zegt dat wij maar een decretaal initiatief moeten nemen, maar er is nooit sprake geweest van de afschaffing van DVB-T.

Ik heb het woord gratis zeker niet in de mond genomen. De VRT is ook niet gratis. We betalen per Vlaming 46 euro via ons belastinggeld aan de VRT en die zijn zeer wel besteed, die wil ik absoluut niet in vraag stellen.

Wat u oppert, opent eigenlijk wel een heel interessante discussie. Los van de DVB-T-discussie is dit wel het moment, of zou dit het moment kunnen zijn, om te onderzoeken in welke mate we internet moeten beschouwen als basisvoorziening. Er zijn nog initiatieven rond genomen. Ik denk dat dit aantoont dat we dat debat dringend moeten voeren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het compleet ontbreken van Nederlandstalige muziek op Franstalige radiozenders – 2012 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Miranda Van Eetvelde

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Mijn vraag gaat over het aanbod van Nederlandstalige muziek op Franstalige radiozenders. Ik heb mijn vraag gesteld naar aanleiding van een onderzoek van de taalblog 'De Taalfluisteraar'. Men merkte dat die muziek niet aan bod komt.

Hij informeerde bij een aantal zenders waarom dat zo was en botste daar op een eigenaardig cirkelvormig antwoord. Men kent de muziek niet en is dus niet geïnteresseerd, en daarom geven de Franstalige radiozenders de muziek geen airplay want men kent het toch niet en er is geen interesse voor. Op die manier draait men rond in een cirkel.

Het is duidelijk een taalkwestie want Vlaamse artiesten die in het Engels zingen, worden wel gespeeld. Lieder in het Nederlands wekken blijkbaar weinig interesse op. Dat is natuurlijk jammer. Onze artiesten botsen op die taalmuur. Ze kunnen zich niet op die markt richten, terwijl je in eerste instantie toch wel enige interesse zou verwachten in een aangrenzend taalgebied van toch wel miljoenen inwoners.

Minister, ziet u een mogelijkheid om hieromtrent te overleggen met uw Franstalige collega's? Hoe zouden we mogelijk meer interesse kunnen wekken? Ziet u mogelijkheden om via de promotie van Nederlandstalige muziek bij te dragen tot de uitstraling van dat aspect van onze Vlaamse cultuur? Ziet u hier een rol voor Vlaamse muziekorganisaties zoals Poppunt en Nekka? Ze zouden de Nederlandstalige muziek kunnen ondersteunen om ook buiten onze taalgrenzen te promoten.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Deze vraag balanceert op de rand van mediabeleid enerzijds en cultuurbeleid anderzijds. Vanuit media-invalshoek is het antwoord op deze vragen vrij duidelijk: de radio-omroepen in de Franse Gemeenschap genieten net zoals de Vlaamse radio-omroeporganisaties de vrijheid van meningsuiting – als men dat zo kan noemen – en bijgevolg kan aan die radio-omroepen niet worden verplicht om een deel van hun muziekprogrammatie verplicht zo op te bouwen dat daarvan een deel Nederlandstalige Vlaamse muziek betreft.

Dit geldt niet alleen voor de commerciële omroepen in het Franse landsgedeelte, maar ook voor de publieke omroepen. Voor de commerciële omroepen is dit absoluut, voor de publieke omroepen en dus de radio-omroepen van de RTBF zou de Franse Gemeenschapsregering er desgevallend nog voor kunnen opteren om via de beheersovereenkomst de RTBF te verplichten om Nederlandstalige/Vlaamse muziek uit te zenden, maar enkel als zij dat willen.

Maar in de beheersovereenkomst 2013-2017 tussen de RTBF en de Franse Gemeenschap zijn er geen dergelijke bepalingen die hierin voorzien. Dit is net zoals in onze beheersovereenkomst met de VRT, waar er ook geen sprake van is dat de VRT via haar radiostations een deel van het aanbod verplicht moet vullen met muziek uit de Franse Gemeenschap of in de Franse taal. Ook wat betreft de culturele invalshoek, met name de rol van muziekorganisaties uit de Vlaamse Gemeenschap, bij de promotie van Vlaamse en Nederlandstalige muziek bij Franstalige radiozenders, zie ik vanuit mijn bevoegdheid weinig concrete actiemogelijkheden.

Muziekinstanties, zoals Poppunt, Nekka of Kunstenpunt, hebben niet als eerste opdracht de promotie van Nederlandstalige en Vlaamse muziek in de Franse Gemeenschap en bij Franstalige omroeporganisaties. Deze werken vooral rond Vlaamse muziek of muziek van Vlaamse en Nederlandse artiesten in het eigen Vlaamse landsgedeelte. Poppunt heeft bijvoorbeeld de opdracht om in Vlaanderen amateurmuzikanten, dj's, producers, bands te ondersteunen en begeleiden, maar daarbij is geen taalcriterium bepaald. Organisaties rond Vlaamse muziek of Vlaamse artiesten kunnen wel proactief contact opnemen met die radio-omroepen in de Franse Gemeenschap, maar net zoals het is vanuit een mediaperspectief, zijn deze Vlaamse organisaties afhankelijk van de interesse van de Franstalige radio-omroepen zelf.

Paul Cordy (N-VA): Uiteraard kunnen of willen we die verplichting niet opleggen. Dat is logisch. We kunnen niet verlangen dat men daar met quota of verplichtingen gaat werken. Het zou een slechte zaak zijn om die richting in te slaan.

De vraag is wel: laten we daar geen kansen liggen om op een of andere manier aan promotie te doen? Het zou onze culturele uitstraling in het buitenland of een andere taalgebieden verhogen. We moeten eens kijken of daar geen interesse of instrumentarium voor is. Dat geldt voor dit aspect van onze culturele productie, maar eventueel ook voor andere zaken. Dat we het in ons eigen taalgebied promoten zoals er quota zijn voor de VRT, is zeer goed.

Is het geen gemiste kans als we dat niet over onze grenzen heen proberen uit te dragen?

Minister Sven Gatz: Zoals u weet, ben ik op vele vlakken in contact met de Franse Gemeenschap en werken wij deze legislatuur ook vanwege het cultureel samenwerkingsakkoord veel nauwer samen. Die samenwerking verloopt gunstig en vlot en biedt nieuwe perspectieven. Het gaat daarbij over haalbare inhoudelijke doelstellingen, en wat u vraagt valt, daar volgens mij niet meteen onder. Ik verklaar mij nader en ik zal het met een omgekeerd beeld proberen duidelijk te maken: mocht er vanuit de Franse Gemeenschap een collega van u in het parlement de vraag stellen om Franstalige muziek te draaien op de VRT, zou de reactie enigszins voorspelbaar kunnen zijn. Ik zeg niet dat dit uw doel is, want u stelt een inhoudelijke vraag. Vanuit een bepaald federalistisch oogpunt lijkt 'ieder het zijne' een goed en veilig principe. Ik zal op alle andere vlakken, die deze commissie goed kent, verder en zelfs intenser samenwerken met de Franse Gemeenschap. Maar dit element behoort tot de vrije programmatie, zeker van de commerciële omroepen, maar ook van de publieke, en ik ga daar verder geen actie rond ondernemen.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Minister, ik neem akte van uw antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de SABAM Jazz Awards 2018 – 2022 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Miranda Van Eetvelde

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, op 5 juli worden de Sabam Jazz Awards voor de negende keer uitgereikt op het Gent Jazz Festival. Uzelf zal als minister van Cultuur de awards uitdelen.

Opvallend is dat de elf genomineerde muzikanten allemaal mannen zijn. Er werd géén enkele vrouw genomineerd. Wil dit dan zeggen dat er geen vrouwen zijn in de jazzwereld? Neen, integendeel! Onder andere Anneleen Boehme, bassite van het Labtrio, neemt het op voor haar vrouwelijke collega's.

Anneleen Boehme stelt dat er een hele reeks talentvolle vrouwelijke jazzmuzikanten zijn die in aanmerking kunnen komen voor de awards. Denk bijvoorbeeld maar aan pianiste Nathalie Lories, zangeres Tutu Puoane, bassiste Yannick Peeters enzovoort. "Ik heb zelf al moeten merken dat mij kansen zijn ontnomen omdat ik vrouw ben", getuigt Boehme. Deze uitspraak komt anno 2018 toch hard aan. Zelf deed ze verder onderzoek en kwam tot de conclusie dat van de negen keer dat de awards werden uitgedeeld, er zes keer geen enkele vrouw genomineerd werd.

In een artikel van De Standaard van 17 mei stond helaas ook een uitspraak waarvan ik toch eventjes moest slikken. Ik citeer de quote van Bertrand Flamang: "Het gaat over muziek en over wie daarin het meest relevant is. Gender of culturele achtergrond speelt daarbij geen rol. Van de namen die zij noemde, zullen er wel enkele op de longlist gestaan hebben. Maar de shortlist halen, is een ander verhaal. Hopelijk zijn ze nu gemotiveerd om een tandje bij te steken." Met andere woorden: Bertrand Flamang legt de oorzaak van het ontbreken in de shortlist van de vrouwelijke muzikanten zelf omdat ze niet genoeg hun best zouden gedaan hebben.

Helaas is dit geen alleenstaand geval. Op 11 mei 2018 verscheen er in De Morgen reeds een gelijkaardig artikel. Het artikel kaartte aan dat de vier genomineerden voor de Belgian Art Prize allemaal mannen zijn. Anno 2018 is gelijkheid tussen vrouw en man in de verschillende maatschappelijke sectoren, en ook dus in de cultuursector, helaas nog steeds geen feit.

Minister, de jury heeft blijkbaar ook geen inspraak in wie genomineerd wordt. Hebt u een zicht op de samenstelling van de juryleden? Zo ja, wat is de genderverdeling van de jury? Wat zijn uw bedenkingen bij het feit dat de SABAM Jazz Awards, maar ook andere culturele prijzen geen enkele vrouw is genomineerd? Op 13 maart weigerde u nog deel te nemen aan een politiek debat over de macht van de overheid omdat het een "all male panel" was. Hoe kan u verantwoorden dat u tijdens de SABAM awards wel een pertinente rol zal spelen?

– *Bart Caron treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik zal eerst antwoorden op de vraag over de nominaties en de samenstelling van de jury. Sabam stelt de jury samen uit professionele programmatoren, en houdt bij de selectie van juryleden rekening met spreiding over de verschillende provincies. Voor de editie 2018 bestaat de jury uit voorzitter Pieter Kotten van Vrijstaat O. en leden Roel Vanhoeck van BOZAR, Mik Torfs van Jazzlab Series, Toon Van Deuren van de Roma en Wim Wabbes van de Handelsbeurs. Ik vermeld de organisaties waar die personen actief zijn om ze te situeren, het is niet zo dat ze die vertegenwoordigen. Dit is een jury die bestaat uit vijf heren. Anderzijds wijst Sabam erop dat deze jury enkel beslist over de winnaars van de prijzen Gevestigde Waarde en Jong Talent en dus niet over de nominaties.

De lijst van de nominaties – en het was daarop dat het artikel in De Standaard focuste – werd opgesteld door partner Gent Jazz Festival. De vzw Jazz en Muziek, die het festival organiseert, richt een interne werkgroep op met mensen die het hedendaagse jazzgebeuren dagelijks opvolgen en contacten onderhouden met conservatoria, programmatoren, speelplekken, journalisten, ...

De selectie van kandidaten gebeurt op basis van een reeks criteria: verankering in de Vlaamse jazzwereld, duidelijk te onderscheiden van collega's op vlak van

talent en kwaliteit, een internationale carrière of een potentieel daartoe, en de meerwaarde van deze prijs voor de verdere ontwikkeling van de carrière van de artiest, noch in de ene of de andere richting. De organisatie benadrukt dat gender géén rol speelt in het selectieproces.

Ook belangrijk om te weten is dat de lijst van kandidaten wel degelijk jaarlijks geüpdatet wordt, maar dat kandidaten vaak op de lijst behouden blijven omdat zij kwaliteitsvol en relevant bezig zijn. Dit kan deels verklaren waarom we dezelfde namen vaak zien terugkomen en het aantal instromers beperkt is. U verwijst in uw vraag tevens naar de Belgian Art Prize. Daar bestond de jury uit zeven personen: vier heren, namelijk Kersten Geers, Bernard Marcelis, Michel Moortgat, Philippe Van Cauteren, en drie dames, namelijk Sophie Lauwers, Giuliana Setari Caruso, Sylvie Winckler. De genderverdeling lijkt mij binnen die jury niet fout te zitten. Desalniettemin werden drie kunstenaars en één kunstenaarsduo genomineerd die allemaal blank én man zijn. De beeldendekunstensector ging niet enkel naar de pers, maar startte daarnaast ook een internetpetitie die, zo blijkt intussen, zijn effect op de genomineerden niet gemist heeft.

Ik betreur een gebrek aan diversiteit, in de brede zin van het woord. We zijn met z'n allen terecht gevoeliger geworden voor correcte en evenwichtige representatie. Dit leidde in het buitenland al tot acties als #OscarSoWhite en #TimesUp, met recent nog een opvallende protestactie tijdens het Cannes Filmfestival. In Vlaanderen zagen wij al protest tegen een gebrek aan diversiteit bij de MIA's. En in de voorbije weken zagen we dus het verweer tegen de uitsluitend mannelijke genomineerden bij de Belgian Art Prize en de Sabam Jazz Awards.

Specifiek de problematiek van een evenwichtige genderbalans ligt mij nauw aan het hart. Op mijn opdracht werd recentelijk het onderzoek 'Zo man, zo vrouw? Gender en de creatieve sector in Vlaanderen' opgeleverd, dit naar aanleiding van de eerdere resultaten van het onderzoek met betrekking tot de sociaal-economische positie van kunstenaars en de anonieme getuigenissen in rekt:verso. Het onderzoek focust op seksisme in de cultuursector met nadruk op de mechanismen van seksisme, en eventuele problematische genderverschillen die kunnen duiden op ongelijke barrières voor mannelijke en vrouwelijke kunstenaars. Ik ben aan het bekijken met mijn administratie wat de meest gewenste en haalbare vervolgstappen zijn qua beleid, op basis van de onderzoeksresultaten.

Verder wordt ook een taskforce rondom gender opgericht. Zo'n taskforce zal beëmd en bevrouwd moeten worden met personen uit de sector zelf die bezig zijn met het gendertopic, samen met beleidsmakers. Bedoeling is om samen, op basis van de eigen ervaringen en de huidige onderzoeken, te komen tot een uitvoerbaar actieplan. Dit dient doelstellingen en acties te bevatten die enerzijds worden opgenomen vanuit de sector, en anderzijds vanuit het beleid. Omtrent de specifieke kwestie met de Jazz Awards, nam mijn kabinet dit reeds op met Sabam. Het is wel belangrijk om de context niet uit het oog te verliezen. Er zijn op dit moment meer mannen dan vrouwen actief in de jazzsector. Dat is een feitelijke situatie.

Gelukkig neemt het aantal vrouwen wel toe, en hun groeiende aanwezigheid zien wij bijvoorbeeld weerspiegeld in de programmatie van Gent Jazz – met onder andere Nneka, Melanie Di Biasio, Manou Maertens, Tristan, Lady Linn, Nathalie Lories, Tineke Postma, Kandace Springs, Selah Sue, Isolde Lasoen, en Amber Navran, die deel uitmaakt van de groep Moonchild. De geesten zijn aan het rijpen, zoals dat heet – en op basis daarvan ben ik het eens met de hoop die Anneleen Boehme in De Standaard uitdrukt, dat over een paar jaar een nominatie voor een vrouw de gewoonste zaak ter wereld zal zijn. De incidenten die we daarrond in de media meemaken en ook uw terechte vraag zullen daar wellicht toe bijdragen. Veel geduld mogen we niet hebben, een beetje nog wel. Er zijn wel resultaten te verwachten.

U legde een verband met het feit dat ik niet deelnam aan een 'all male panel' voor een studentendebat. Ik was daarin zelf betrokkene en behield voor mezelf de vrijheid om daar zo op te reageren. Het was interessant te zien welk soort kritiek daarop kwam, zelfs van mijn eigen vrouw. Toen was ik dus actor, terwijl ik in dit geval de prijzen uitreik. Ik zal deze keer dus wel gaan als eerbetoon aan de genomineerden, maar ik zal wel degelijk tijdens die uitreiking op deze thematiek terugkomen en ze niet blauwblauw laten.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, ik ben blij met uw antwoord en met het feit dat u de bekommernis, die we allen delen, ook deelt. U wil heel concrete stappen zetten om na te gaan wat we moeten doen om de genderongelijkheid in de culturele sector, waar we allemaal een hart voor hebben, aan te pakken. Ook in het onderzoek 'Loont passie?' uit 2016 was naar voren gekomen dat de beroepen in de sector van film en muziek grotendeels mannenzaken zijn. Het leeft overal, en u verwees er naar: #timesup, met Oprah Winfrey en het statement van die 82 vrouwen op de rode loper in Cannes tijdens het Filmfestival. Het is een issue, en het viel ook op bij de uitreiking van de MIA's, waar de winnaars ook bijna allemaal mannen waren. Er is ook sprake van een genderkloof wat betreft de werkbeurzen bij het Fonds voor de letteren. We moeten daarbij stilstaan en ik ben blij dat u een actieve rol wilt spelen en bekijken wat er kan worden gedaan om de carrièrepaden voor mannen en vrouwen te verbeteren. De procedure van SABAM, waarbij mensen heel lang op de longlist blijven staan, zorgt er bijvoorbeeld voor dat jonge vrouwelijke of mannelijke jazzmuzikanten weinig kans maken om die prijs te ontvangen.

Wat betreft uw eigen rol bij de uitreiking van de Jazz Awards, doet het me plezier te horen dat u dat moment zult aangrijpen om een statement ter zake te maken. Daarmee zal u ook wel het feit kunnen ondersteunen dat de mannen die genomineerd waren voor de Belgian Art Prize zich hebben teruggetrokken. Dat zijn belangrijke signalen om de geesten verder te laten rijpen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het eengemaakt bibliotheekstelsel – 2028 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): De Vlaamse Gemeenschap heeft met de vzw Cultuurconnect een overeenkomst afgesloten over een eengemaakt bibliotheekstelsel (EBS) voor heel Vlaanderen en Brussel.

De bedoeling van het nieuwe systeem is het bibliotheekwezen op een hedendaagse manier de toekomst in te loodsen. Zo krijgen onze bibliotheken het grootste centraal beheersplatform voor bibliotheken ter wereld.

Voor gemeenten met een openbare bibliotheek betekent dit dat ze aan de slag kunnen met een efficiënter systeem. Dagelijkse activiteiten voor de lokale bibliotheek worden op deze manier betrouwbaarder, makkelijker, gebruiksvriendelijker én goedkoper. Daarenboven zal het EBS onschatbare statistische informatie opleveren over het leengedrag, zoals bijvoorbeeld een populariteitspoll van uitgeleende boeken.

Minister, hoe is de inkanteling van de provinciale projecten en personeel verlopen? Wat is de stand van zaken van het eengemaakt bibliotheekstelsel? Wat is

de stand van zaken van de andere vernieuwingsprojecten binnen de digitale bibliotheek Vlaanderen?

Hoe wordt in de betrokkenheid en inspraak vanuit de sector precies voorzien?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Cultuurconnect kreeg de opdracht om op 1 januari 2018 de vijf provinciale bibliotheeksystemen, de ondersteuning van het interbibliothecair leenverkeer en de websiteplatformen van de provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen over te nemen. Deze bijkomende opdracht werd vastgelegd in een overeenkomst.

Met de leveranciers van de betrokken systemen waren al in 2017 contractuele afspraken gemaakt ter continuering van de dienstverlening vanaf 2018. Cultuurconnect nam ook de lopende overeenkomsten met lokale besturen over. In 2014 waren 18 provinciale medewerkers actief ter ondersteuning van de provinciale bibliotheeksystemen. Op 1 januari 2018 werden een 13-tal medewerkers overgeheveld naar Cultuurconnect. Het verschil kon Cultuurconnect opvangen via efficiëntiewinsten en een aantal gerichte aanwervingen. Contractuele provinciale ambtenaren kregen een arbeidsovereenkomst bij Cultuurconnect; statutaire ambtenaren werden overgeheveld naar het Departement Cultuur, Jeugd en Media en van daaruit ter beschikking gesteld aan Cultuurconnect. De betrokken medewerkers hebben hun standplaats in de kantoren van Cultuurconnect in de Priemstraat in Brussel.

Voor de personeelsintegratie werd onder andere externe ondersteuning van human resources ingeschakeld, er werden coachingtrajecten uitgezet en de hele organisatiestructuur werd hertekend, zodat de nieuwe collega's vlot ingepast konden worden. De eerste maanden waren voor Cultuurconnect bijzonder hectisch en arbeidsintensief. Er moest met de nieuwe medewerkers op korte termijn een volledig nieuwe support-organisatie opgericht worden met gemeenschappelijke helpdesk, afgestemde permanentieregelingen, onderlinge kennisdeling, nieuwe rolverdelingen, enz. Aangezien de support-organisatie verantwoordelijk werd voor de dagelijkse ondersteuning van de operationele IT-systemen van het grootste deel van de Vlaamse bibliotheeksector, werd alles in het werk gesteld om onderbrekingen in de dienstverlening te vermijden. Dit was niet evident, omdat met het zicht op de overheveling een aantal provinciale medewerkers een andere job hadden gevonden of binnen het provinciebestuur naar een andere dienst waren gemuteerd en uiteindelijk dus niet naar Cultuurconnect werden overgeheveld. Dit zorgde voor aanzienlijke kennishiaten die de continuïteit van de dienstverlening onder druk zetten, en noopte Cultuurconnect uiteindelijk tot de aanwerving van enkele nieuwe krachten, wat uiteraard weer extra tijd en inspanningen vroeg.

Verder waren in de periode voor 2018, met het zicht op de overheveling, bepaalde investeringen door de provincies niet meer gebeurd. Ook dit zorgde begin dit jaar voor een aantal onvoorziene zaken die Cultuurconnect urgent moest opnemen. In diezelfde periode moest bovendien ook nog eens de hardware van de systemen van de provincies Oost-Vlaanderen en Limburg uit het netwerk en/of datacenter van het provinciebestuur verhuisd worden, een moeilijke en risicovolle technische operatie. Dankzij de inzet van alle betrokken medewerkers bij Cultuurconnect werd de dienstverlening aan de openbare bibliotheken gegarandeerd. Ondertussen is de hele situatie gestabiliseerd en kan Cultuurconnect opnieuw volop inzetten op de uitbouw van het eengemaakt bibliotheekstelsel.

Zo kom ik tot uw tweede vraag naar de stand van zaken van het eengemaakt bibliotheekstelsel. Begin januari werd het contract met OCLC/HKA getekend en vond de startvergadering van het project plaats. De weken erna werd de volledige projectorganisatie opgezet: teams samengesteld, stuurgroep afgetrapt, allerlei werkafspraken gemaakt, documentatie gedeeld, enzovoort.

Vervolgens vond een intensieve kennismakings- en opleidingsronde plaats waarbij het team van Cultuurconnect het nieuwe systeem leerde kennen en gebruiken. Aansluitend kreeg recent een groep van 50 experts uit de bibliotheken de kans om via gerichte trainingen het nieuwe systeem beter te leren kennen en middels een studiebezoek aan de bibliotheek van Tilburg binnenkort het systeem ook in een operationele omgeving aan het werk te zien en ervaringsdeskundigen te bevragen. Deze kennismakings- en opleidingsronde neemt aardig wat tijd in beslag, maar is nodig opdat de stakeholders in de volgende fasen met kennis van zaken beslissingen kunnen nemen over de precieze inrichting van het Vlaamse systeem. Bovendien biedt het ook een platform voor inspraak en overleg, wat met de provinciale stuurgroepen voor de provinciale bibliotheeksystemen was weggevallen.

De voorbereidingsfase duurde drie maanden langer dan initieel gepland. Dit heeft alles te maken met de serieuze krachtinspanning die Cultuurconnect begin dit jaar moest leveren om de provinciale bibliotheeksystemen over te nemen zonder hiaten in de dienstverlening. Dit kreeg absolute prioriteit. De fase van de Proof of Concept startte weliswaar drie maanden later op, maar zit momenteel op volle kruissnelheid. De leverancier moet een heel aantal ontwikkelingen opleveren en in een werkende systeemopstelling aantonen dat men beantwoordt aan de minimale vereisten.

Verder moet de leverancier enkele kritieke processen uitvoeren in een proefomgeving zoals testconversies van een voorbeeldbestand van de vier bibliotheeksoftwaresystemen die in Vlaanderen in omloop zijn. Deze fase is zeer belangrijk. Indien de leverancier niet blijkt te voldoen aan de afgesproken normen, kan het contract nog ontbonden worden. Deze werkwijze biedt het project een soort veiligheidslijn.

Ondertussen werkte Cultuurconnect een concretere planning uit voor de aansluiting van de provinciale bibliotheeksystemen. Er zal gewerkt worden in zes migratiegolven. Tijdens de eerste migratiegolf van oktober 2018 tot maart 2019 gebeurt de aansluiting van het provinciaal bibliotheekstelsel Limburg. De tweede migratiegolf loopt van april 2019 tot september 2019 voor de aansluiting van het provinciaal bibliotheekstelsel Oost-Vlaanderen. Met de derde migratiegolf van oktober 2019 tot maart 2020 wordt het provinciaal bibliotheekstelsel West-Vlaanderen aangesloten. Dan volgt de vierde migratiegolf van april 2020 tot september 2020 voor de aansluiting van het bibliotheekstelsel van de Vlaamse Gemeenschapscommissie Brussel. De vijfde migratiegolf loopt van oktober 2020 tot maart 2021, dan wordt het provinciaal bibliotheekstelsel van Vlaams-Brabant aangesloten. Tot slot wordt tijdens de zesde migratiegolf van april 2021 tot september 2021 het provinciaal bibliotheekstelsel Antwerpen aangesloten. Deze kalender kwam tot stand na een grondige afweging van allerlei factoren, waaronder de modaliteiten van de lopende contracten, de leeftijd en stabiliteit van de hardware, de omvang en complexiteit van de dataconversies, de verwachte leercurve van opdrachtgever en leverancier, enzovoort.

Bibliotheken die nog niet op een provinciaal systeem zijn aangesloten, kregen van Cultuurconnect de vraag of ze de intentie hebben om aan te sluiten op het eengemaakt bibliotheekstelsel en in welke van de zes migratiegolven ze dit dan het liefst ingepland zien. Liefst 42 op 57 bibliotheken gaven al hun voorkeur door. Van 14 bibliotheken werd nog geen antwoord ontvangen. Slechts 2 bibliothecarissen geven aan geen aansluiting op het eengemaakt bibliotheekstelsel te overwegen, wat naar mijn mening een zeer bijzonder standpunt is. Ik zal proberen na te gaan over welke bibliotheken en gemeenten het gaat en hun proberen duidelijk te maken dat die stand alone-positie niet alleen geen goed idee is, maar op termijn ook onhoudbaar zal zijn.

Dit geeft aan dat het draagvlak voor dit project zeer sterk is en doet hopen en vermoeden dat er in de loop van de volgende jaren een substantiële toename zal zijn van het aantal bibliotheken dat deelneemt aan de Vlaamse digitale bibliotheek.

In de loop van de volgende maanden zal in samenspraak met de bibliotheeksector een ontwerpovereenkomst worden opgemaakt op basis waarvan colleges en gemeenteraden formeel kunnen beslissen om toe te treden. Ik hoop dat deze beslissingen het brede draagvlak dat er binnen de sector zelf bestaat, zullen ondersteunen en dat ook lokale beleidsvoerders overtuigd zullen zijn van de meerwaarde van deze dienst en de grote kans die de Vlaamse bibliotheeksector hiermee krijgt. Niet alleen biedt dit project aanzienlijke schaalvoordelen, denk maar aan de zeer interessante deelnamekost van 0,24 euro per inwoner. Ook het grotendeels gecentraliseerde applicatiebeheer is een voordeel zodat lokale bibliotheken zich meer kunnen richten op hun kerntaken, enzovoort.

Ook op functioneel vlak biedt het eengemaakt bibliotheekstelsel tal van voordelen: nieuwe functionaliteiten, vereenvoudigde en verbeterde werkprocessen, uitgebreide mogelijkheden tot intensievere samenwerking en een hedendaags platform voor verdere digitale innovatie.

Twee projecten verdienen aparte vermelding: de ontwikkeling van een volledig nieuw platform voor bibliotheekwebsites ter vervanging en eenmaking van de platformen die zijn overgenomen van de provincies Antwerpen, Oost- en West-Vlaanderen, en de aanbesteding van een e-boekenplatform. Ongeveer 50 procent van het internetverkeer in België verloopt via smartphones en tablets. Hoog tijd dus om het gebruik van de bibliotheekwebsites op die mobiele toestellen te optimaliseren. Tegelijkertijd worden de onlinecatalogus, de selfserviceomgeving Mijn Bibliotheek en de bibliotheekwebsites geïntegreerd in één platform. Hierdoor zal de digitale dienstverlening gevoelig verbeteren. Dat is kort samengevat de doelstelling van het project bibliotheekwebsites, dat Cultuurconnect in cocreatie met de sector momenteel vormgeeft.

De technische ontwikkeling van het platform is bijna rond. In juni start de opmaak en configuratie van de pilootwebsites voor de bibliotheken van Eeklo, Mechelen en Waregem. In juli volgt de pilootfase. Eind september kan dan begonnen worden met de roadshows en opleidingen waarna de gefaseerde uitrol in Vlaanderen zal plaatsvinden.

Van 28 februari tot 15 maart liep een RFI (request for information) of vraag om informatie aan de markt met het oog op de organisatie van de aanbestedingsprocedure voor een e-boekenplatform voor de openbare bibliotheken. Deze vraag om informatie heeft voldoende informatie opgeleverd om de aanbestedingsprocedure te organiseren.

Cultuurconnect plant dus wel een overheidsopdracht die moet toelaten een voornamelijk zakelijk model te creëren rond de aankoop en uitleen van e-boeken door openbare bibliotheken waarin alle betrokken partijen/stakeholders zich vinden en dit te doen op een wijze die mededinging tussen de verschillende dienstverleners mogelijk maakt.

De selectie van de kandidaten zal in juni worden voorgelegd aan de raad van bestuur van Cultuurconnect. Geselecteerde kandidaten ontvangen het beschrijvend document van de opdracht. Daarna start een periode van dialoog met de geselecteerde kandidaten.

Eind september zouden de definitieve offertes van de kandidaten ontvangen en beoordeeld worden waarna de opdracht toegewezen zal worden. Op basis van het pilootproject in Roeselare en vier andere centrumsteden wordt de implementatietijd na gunning op vier tot zes maanden geschat.

Betrokkenheid start met een goede communicatie. Door de drukte van de voorbije maanden is er minder aandacht geweest voor de communicatie met het werkveld, maar Cultuurconnect zal hier de volgende periode een tandje bijsteken. Zo staan in juni vijf roadshows gepland, waarop bibliotheekmedewerkers een

uitgebreide stand van zaken van de lopende projecten binnen de Digitale Bibliotheek Vlaanderen gepresenteerd krijgen, de nieuwe software van het eengemaakt bibliotheekstelsel beter kunnen leren kennen en kunnen reflecteren en debatteren over de krachtlijnen voor de inrichting van het gedeelde stelsel.

Verder blijven de eerder opgerichte expertengroepen van bibliotheekmedewerkers nauw betrokken. Zij werken onder coördinatie van Cultuurconnect verder aan de voorbereiding van bepaalde functionele en technische keuzes die moeten worden gemaakt bij de inrichting van het eengemaakt bibliotheekstelsel. Ook via aparte nieuwsbrieven en andere digitale kanalen zal de communicatie aan de sector opgevoerd worden.

Het spreekt voor zich dat tijdens de migratiegolven zelf zeer intensief zal worden samengewerkt met de bibliotheken die aan de beurt zijn om aan te sluiten op het eengemaakt bibliotheekstelsel.

Het belangrijkste instrument voor communicatie en betrokkenheid van de bibliotheken vormt echter het nieuwe inspraak- en beheersmodel dat Cultuurconnect recent heeft opgezet. De meeste diensten van Cultuurconnect zijn betalend of deels betalend. Het werkveld financiert en cofinanciert dus in belangrijke mate mee de werking. Het is vanuit beheersmatig oogpunt billijk dat lokale cultuuractoren dan ook volle zeggenschap hebben bij de sturing en invulling van de werking. Dit bevordert de effectiviteit, kwaliteit en gedragenheid van de dienstverlening.

Cultuurconnect voorziet in inspraak van lokale cultuuractoren op drie niveaus. Het eerste is het macroniveau: het bestuur van Cultuurconnect bepaalt en bewaakt uiteraard binnen de contouren van de overeenkomst met de Vlaamse overheid de algemene organisatiestrategie, en voorziet daarvoor vertegenwoordiging en actieve participatie vanuit het werkveld.

Dan is er het mesoniveau: de strategische en operationele sturing van zijn verschillende diensten delegeert het bestuur van Cultuurconnect aan consortia en stuurgroepen van deelnemers. Alle deelnemers van een bepaalde dienst zijn vertegenwoordigd in de consortiumgroep van die dienst, die minstens een keer per jaar bijeenkomt om de strategische koers van de dienst te bepalen en de stuurgroep te legitimeren.

Voor elke dienst wordt via een open oproep een stuurgroep samengesteld. Die staat dan in voor de dagelijkse sturing van de dienst en neemt in consensus de belangrijke, met name inhoudelijke, financiële en andere beslissingen ter uitvoering van die strategie. De stuurgroep werkt binnen het strategische kader dat de consortiumgroep opmaakt en rapporteert aan dit orgaan.

De stuurgroep wordt in zijn samenstelling en opdracht bekrachtigd door het bestuur van Cultuurconnect, die vervolgens binnen haar juridische eindverantwoordelijkheid en binnen de contouren van de meerjarenbegroting formeel een aantal bevoegdheden aan de stuurgroep delegeert.

Tot slot is er het microniveau: elke stuurgroep kan beslissen om werkgroepen op te richten voor het uitwerken van bepaalde deelaspecten voor advies, en dergelijke meer. In de werkgroepen zitten specialisten.

Met dit innovatieve beheersmodel wil Cultuurconnect als intermediaire organisatie tussen de Vlaamse overheid en het werkveld, via coöperatieve beginselen de betrokkenheid en medezeggenschap van haar gebruikers, de lokale cultuuractoren, maximaliseren – een uitgangspunt dat ik alleen maar kan toejuichen.

Ik meen te mogen zeggen dat het vooruit gaat.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, u hebt alvast niet gelogen toen u zei dat u een uitgebreid antwoord zou geven, het was zeer gedetailleerd.

U zegt dat er wat vertragingen zijn opgelopen door de personeelskwestie en dat er een hiaat is omdat mensen met een bepaalde kennis naar andere diensten op provinciaal niveau zijn gegaan. Ik hoop dat dat zo snel mogelijk opgelost geraakt. Het is altijd jammer om bij een inkanteling mensen te verliezen. Anderzijds kan dat ook er ook voor zorgen dat er eens een nieuwe wind waait waardoor andere inzichten kunnen worden ontwikkeld.

Het eengemaakt bibliotheekstelsel is een fantastisch stelsel. U zei dat twee bibliothecarissen hebben gezegd dat ze daar niet aan meedoen. Aangezien het nog naar de verschillende gemeentebesturen en schepencolleges moet gaan, zou het misschien geen slechte zaak zijn om een brief te richten aan die gemeentebesturen met de uitleg over wat dat eengemaakt bibliotheekstelsel precies inhoudt om ervoor te zorgen dat er geen wiel wordt afgereden. Dat zijn van die zaken die we anders achteraf dubbel en dik terugbetalen.

Door het inzicht dat we door dit stelsel over een aantal maanden of jaren zullen krijgen in onze bibliotheken en in de manier waarop die werken en eventueel kunnen worden bijgestuurd, zullen we de lokale besturen en bibliothecarissen kunnen bijstaan en kunnen helpen om het bibliotheekwezen dichter bij de bevolking te brengen. We kunnen dan sturend optreden en nagaan waar de verschillen tussen steden en gemeenten liggen. Ik wil u ook van harte feliciteren met de uitrol van dat eengemaakt bibliotheekstelsel.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Zoals gezegd, zal ik inderdaad contact opnemen met die twee gemeentebesturen. Het zou kunnen dat het inderdaad gaat over twee kleinere gemeenten, reden te meer om erop aan te sluiten. Daarna lopen we het risico dat de beslissing geen aansluiting vindt, we zullen dan ook onze positieve overredingskracht aanwenden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het bevorderen van cultuurparticipatie via een abonnementsformule – 2040 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Deze vraag wordt gesteld door iemand van het mannelijke geslacht, blank en van middelbare leeftijd. Ik wil me daar nu al uitdrukkelijk voor verontschuldigen.

Met de lancering van de museumpas hebben bezoekers vanaf nu de kans om van alle deelnemende musea te genieten voor een algemeen bedrag van 50 euro. Het stelsel bestaat al dertig jaar in Nederland, nu hebben we het ook en dat is goed.

Nederland staat intussen al een hele stap verder. Daar kun je sinds enkele jaren via een abonnementsformule alle vormen van cultuur consumeren. Voor 15 euro per maand kun je er onbeperkt naar een selectie van zo'n 100 theater- en dansvoorstellingen, concerten, films en tentoonstellingen. Meer dan 200 cultuurhuizen en 10.000 abonnees doen daar al mee aan het netwerk We Are Public – in Nederland zegt men dat graag in het Engels.

Uit onderzoek blijkt dat deze manier van werken ertoe leidt dat mensen die daarvan gebruikmaken, artiesten en cultuurhuizen bezoeken die ze daarvoor nog niet kenden. Het zorgt dus voor een stijging van de cultuurparticipatie, wat we in Vlaanderen zeker kunnen gebruiken.

Zo scoren we in Vlaanderen matig wat cultuurparticipatie betreft. 50 procent van de Vlamingen gaat bijvoorbeeld elk jaar minstens één keer naar het theater, 30 procent doet dat regelmatig, maar 20 procent gaat er nooit heen. We doen het niet helemaal slecht als we de benchmark bekijken, maar het kan natuurlijk altijd beter. We kunnen de cultuurparticipatie verhogen.

Het Nederlandse systeem lijkt dus zeker het onderzoeken waard. Uit een artikel in De Standaard van 16 mei 2018 blijkt dat er ook gesprekken lopen met Vlaanderen. Zo zou publiek hierover alvast enthousiast zijn.

Minister, hoe staat u tegenover dergelijk initiatief om de cultuurparticipatie in Vlaanderen te verhogen? Hoe concreet zijn de gesprekken tussen Vlaanderen en publiek over de installatie van een gelijkaardige abonnementsformule voor cultuur in Vlaanderen? Overweegt u een onderzoek om te peilen naar de haalbaarheid van dit project en de interesse in een dergelijk abonnement van zowel cultuur-aanbieders als participanten?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Hoe sta ik tegenover het initiatief We Are Public? U weet dat ik, net als iedereen in deze zaal, cultuurparticipatie hoog in het vaandel draag. Mijn aandacht gaat hierbij niet alleen uit naar hen die al participeren, maar eveneens naar hen die niet participeren en naar hen die wel willen participeren, maar hiervoor op de een of andere manier onvoldoende kansen krijgen.

Bovendien wil ik de sector voortdurend uitdagen om innovatieve vormen en benaderingen van productie, presentatie, participatie, financiering en organisatie te exploreren en te valoriseren. Bij veel actoren op het veld gebeurt dat zeker al. Dit alles met als doel de culturele sector slagkrachtiger te maken en de samenleving nauwer te betrekken bij de cultuurpraktijk en op die manier het maatschappelijk draagvlak in de breedte te vergroten en te verstevigen.

Het lijkt me dan ook evident dat publiek in het kader van haar missie (publieksbemiddeling) interessante praktijken in het buitenland van dichtbij opvolgt. Gezien ook de concrete activiteiten van publiek, waarbij ik graag verwijs naar de uitrol van de UiTPAS en de museumpas, zou een cultuurkaart – in feite is het een abonnementsformule voor een breed kunstenaanbod – binnen de radius van de organisatie kunnen vallen.

Het is immers steeds de bedoeling geweest om de UiTPAS als uitgangspunt te zien van een groeiverhaal, een platform als het ware dat vraag en aanbod voor vrije tijd dicht bij elkaar brengt, op een inclusieve manier en bottom-up.

Het vinden van een breed draagvlak binnen de sector en bij de andere stakeholders is de reden waarom de museumpas een feit is en de voorverkoop alvast succesvol bleek, want zesduizend passen werden op twee dagen uitverkocht. Dat is bijzonder hoopgevend.

Ik ben op de hoogte van de Nederlandse abonnementsformule van We Are Public. Met dat project, dat blijkbaar op 1 september 2014 is gelanceerd als platform, wil De Nieuwe Cultuur Stichting meer publiek aan cultuur laten participeren en tegelijk meer geld in cultuur investeren. Deze abonnementsformule geeft voor 15 euro per maand aan de abonnee korting of gratis toegang tot culturele programma's in op dit moment Amsterdam, Den Haag en Brabant, Haarlem, Leiden en

Delft. Het aanbod is zeer divers. Het bevat theater- en dansvoorstellingen, muziek, film, opera, literatuur en beeldende kunst.

De abonnementsformule – dat is zeer interessant – is eveneens van onderuit ontstaan waardoor er voldoende draagvlak was en is in de Nederlandse cultuursector. De helft van het abonnementsgeld vloeit terug naar de culturele partners, de andere helft van het geld wordt gebruikt om het platform te financieren. Voor de opstartfase heeft de stichting financiële steun gekregen van een aantal organisaties zoals de Stichting DOEN, Amsterdams Fonds voor de Kunst, Expatcenter Amsterdam en De Rabobank.

We Are Public is net als onze museumpas een nieuwe manier van cultuur ontdekken en financieren. Onze organisatie publiq, maar ook deBuren, volgen dit verhaal ook in het kader van de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland. Men verkent momenteel de mogelijkheid tot samenwerken. Dat gaat over business development in een vroegtijdig stadium, publiq staat bijvoorbeeld al veel verder qua technologische mogelijkheden – databases, webplatformen, schaalbare architectuur –, partnerships – steden/aanbieders – en toegang tot middelen. We Are Public heeft voor een kansrijke community een ijzersterke propositie bedacht. Die dingen worden nu samengebracht.

Principieel ben ik niet tegen een abonnementsformule of cultuurkaart en moedig ik de sector aan om samen onbevange te zoeken naar haalbare en gedragen modellen van de toekomst.

Hoe concreet is een en ander en plan ik een onderzoek? In het kader van hun opdracht volgt publiq vzw interessante ontwikkelingen inzake publieksontwikkeling in binnen- en buitenland. Momenteel gaat het om informele verkennende contacten en zijn er tot dusver geen gesprekken met mijn kabinet.

Wat het onderzoek betreft, gaat mijn aandacht en ook die van publiq momenteel vooral uit naar het verder uitrollen van UiTPAS over heel Vlaanderen en Brussel opdat op termijn zoveel mogelijk mensen via UiTPAS met en zonder kansentarief de kans krijgen te participeren aan het diverse cultuuraanbod dat Vlaanderen en Brussel rijk is, en uiteraard ook in het platform van de museumpas. Daarom overweeg ik momenteel geen onderzoek om te peilen naar de haalbaarheid van een abonnementsformule en de interesse van zowel cultuuraanbieders als participanten erin.

Ik wil wel kijken wanneer de tijd daar rijp voor is. Publiq heeft op dit ogenblik wel degelijk de handen vol met het uitrollen van de UiTPAS volgens de klassieke manier. Anderzijds heeft het ook een bijkomende projectondersteuning gekregen van ons om de bovenlokale UiTPAS mee te onderzoeken. Dat is ook belangrijk. Anderzijds moet het ook een deel van de aandacht besteden aan de museumpas, dat dan weer een heel ander concept is.

Op het ogenblik dat we zowel meer zicht krijgen op de uitrol van de UiTPAS over meer gemeenten, over een aantal pilootprojecten rond bovenlokale UiTPAS, en op de grote start van de museumpas in september, is het nuttig om dan verdere stappen te zetten. Hoewel het een zeer intrigerende en interessante formule is, die in de toekomst zeker vorm kan krijgen, zou het te snel te veel kunnen zijn voor het beleid en de geprivilegieerde partner publiq. Momenteel is er niets concreets, maar ik ga ervan uit dat binnen één of twee jaar wie het ook zal zijn die rond een onderhandelingsstafel een volgende Vlaamse Regering vormt, dit zeker mee op de tafel zal krijgen als een interessante opportuniteit.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, ik begrijp u wel dat we de kar van publiq niet meteen mogen overladen, dat we stap voor stap moeten gaan. We moeten

eerst de bovenlokale UiTPAS en de museumpas uitrollen. Ik volg u daarin. Daar is goed over nagedacht.

Misschien is dit wel – ik kijk daarvoor ook naar collega's van andere partijen – een interessant gegeven dat we moeten meenemen richting 2019, als we nadenken over onze partijprogramma's. We kunnen dit gebruiken. Het zou fantastisch zijn als dit in elk cultuurhoofdstuk aanwezig zou zijn, dat we pogen naar zo'n abonnementsformule te gaan. Het zou natuurlijk fantastisch zijn om dat in samenwerking met Nederland te doen.

Minister, ik begrijp maar al te goed dat ze de handen vol hebben met andere zaken. Als deBuren samen met publiek die samenwerking wil onderzoeken, moeten we daar wel werk van maken, zeker zodra de volgende legislatuur Cultuur onder handen neemt.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Mijnheer Meremans, uw oproep is een fijne oproep. Onze fractie is het idee om voort te werken aan zo'n abonnementsformule alleszins ook zeer genegen.

Bart Caron (Groen): Mijnheer Meremans, ook namens mijn fractie wil ik me aansluiten bij uw zeer goede vraag om uitleg en bij uw oproep.

Ik denk dat het complex is. Ik heb ondertussen wat zitten surfen, terwijl u de vraag stelde, naar de website van We Are Public. Het is inderdaad indrukwekkend. Ik dacht dat het vooral populaire cultuur zou zijn, maar dat is ook niet waar. Het is zeer divers.

Softwarematig en organisatorisch moet dat een complexe kwestie zijn, niet zo makkelijk te organiseren. Het is op zich wel een aantrekkelijke formule. Ik denk daarbij dan – hier ben ik alweer, zo ben ik – dat het interessant is voor veel gebruikers, voor grootgebruikers, maar misschien moet er ook een alternatief zijn voor mensen die het wat minder intens gebruiken.

Het lijkt me iets voor de komende tijd, een jaar of twee, om na te denken of we op die manier nog een aantal drempels kunnen slopen en misschien hier en daar lege stoelen op een goede manier vullen. Waarom niet? Het lijkt me complementair aan alle systemen die we al hebben, zoals de UiTPAS.

Minister Sven Gatz: Zoals ik al aangaf, wil ik mij zeker aansluiten bij het toekomstperspectief dat de heer Meremans aan alle aanwezigen hier heeft gelanceerd. Het is in elk geval interessant om te zien dat we nog altijd bijkomende stappen kunnen, moeten en willen zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.